

Nebi Miş

nmis@setav.org

Krizin Anatomisi: CHP, Kimlik ve Seçmen

CHP, 2019 yerel seçimleri öncesinde “temiz belediyecilik”, “siyasi ahlak”, “kayırmacılıktan kaçınma” ve “liyakat” gibi sloganları öne çıkarmıştı. Herhangi bir siyasal parti, toplum adına talep ettiği ahlaki ilkelere önce kendisi uymalıdır. Demokratik meşru siyasette toplumsal güven böyle oluşur. Güven aşındığında onarması kolay değildir.

Türk siyasetinde kendi oluşturduğu çoklu krizlerini çözemeyen bir CHP var. CHP'nin uzun süredir devam eden çoklu krizleri yalnızca bir mahkeme kararıyla açıklanabilecek teknik bir mesele değildir.

CHP'nin yargıya düşmesi, parti dışı gelişmelerle olmadı. Bu, CHP'nin kendi iç hesaplaşmasının ve parti içi iktidar mücadelesinin bir sonucuydu. Bu krizin taşları, Kemal Kılıçdaroğlu döneminde pragmatik nedenlerle döşendi. CHP siyasetinin genetik kodlarının aşınmasıyla derinleşti.

Kılıçdaroğlu döneminde, iktidar karşıtlığı ve iktidarla hesaplaşma motivasyonu üzerinden partiye eklenmek isteyen kim varsa partiye dahil edildi. Pragmatik birçok isim milletvekili,

belediye başkanı adayı olarak gösterildi. Böylece partinin ağırlık merkezi, ellerindeki “kaynak üstünlüğünün” de yardımıyla, CHP'ye sonradan eklenen kadroların eline geçti.

İstanbul merkezli yeni güç bloku, devasa büyüklükteki büyükşehir belediyesi rantıyla ve yeni medya düzeniyle CHP kadrolarını belirleme gücüne kavuştu. En nihayetinde de delege iradesinin, belediyelerin lojistik imkânları ve kaynakları ile sakatlandığı iddiaları, CHP'nin mahkemeye düşmesiyle sonuçlandı.

CHP'nin yeni kadroları, partinin içine düştüğü krizi çözmek yerine sorunu birtakım söylemlerle dışsallaştırmaya çalıştı. “İktidar yargısı” anlatısı ile partililerin iddialarını görmezden geldiler. Hâlbuki yargının nasıl karar vereceğinden bağımsız olarak, CHP kendi iç sorununu parti içi uzlaşma mekanizmaları üzerinden çözebilirdi. Tüm bu süreçleri yakından izleyen seçmen-

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu ve CHP TBMM Grup Başkanı Özgür Özel'in fotoğrafları, CHP Genel Merkezi'ne yeniden asıldı. Kılıçdaroğlu'nun fotoğrafı, hem eski genel başkan, hem de son genel başkan olarak yer aldı. (Didem Mente / AA, 25 Mayıs 2026)

TÜRKİYE'DE ANA PARTİDEN AYRILIP BAŞARILI OLAN SADECE İKİ PARTİ VAR: CHP'DEN AYRILIP DEMOKRAT PARTİ'Yİ KURAN EKİP VE MİLLİ GÖRÜŞ GELENEĞİ İÇİNDEN FARKLI BİR SİYASAL PROGRAMLA KURULMUŞ OLAN AK PARTİ. HER İKİ DURUMDA DA SİYASETTE CİDDİ BİR MEŞRUIYET BOŞLUĞU VARDI VE SEÇMENİN ÖNEMLİ BİR KISMI YENİ ARAYIŞ İÇİNDEYDİ. ŞU ANDA SİYASETTE SİYASAL MEŞRUIYET YÖNÜNDEN BİR BOŞLUK YOK. CHP'DE YENİLİKÇİ OLARAK TARİF EDİLENLER, KENDİ PARTİ SİYASETLERİ AÇISINDAN YENİ HİÇBİR ŞEY SÖYLEMEDİLER. HATTA KENDİ PARTİLİLERİ TARAFINDAN BİLE AĞIR SUÇLAMALARLA KARŞI KARŞİYALAR.

ler ise, "kendi krizini çözemeyen bir partinin iktidar olması halinde ülkenin sorunlarını nasıl çözeceği" sorusuna odaklanmış durumda.

Temiz Siyaset İddiası ve Çöküşü

Muhalefeti destekleyen medya çevreleri, CHP'ye ilişkin "mutlak butlan" kararı ile ilgili bütün enerjilerini "siyasi operasyon", "yargı müdahalesi" gibi tartışmalara yoğunlaştırdılar. Meselenin esas özünü konuşmaktan sistematik bir biçimde uzak durdular. Demokratik siyasette yalnızca yargı süreçlerini eleştirmek yeterli olmaz. Aynı zamanda siyaset kurumunun kendi iç ahlakını da savunmak gerekir.

Temiz siyaset, temiz toplum ve demokratik meşruiyet, parti içi rekabetin hangi yöntemlerle yürütüldüğü ile doğrudan ilgilidir. Parti içi rekabet; rüşvet, baskı ve kamu imkânlarının dağıtımından şekillenirse orada demokratik iradede bahsedilmez.

Teknik ve usul tartışması seçim huku-ku açısından tartışılabilir, tartışılmalıdır da. Ancak meseleyi teknik bir usul tartışmasına indirgeyenler, bir kez olsun şu soruyu da sorabilmelidir: "Eğer mahkeme kararında ortaya konulan iddialar doğruysa, temiz siyaset vaadini çokça tekrarlayan bir parti neden bu yöntemlere başvurdu?"

CHP, 2019 yerel seçimleri öncesinde "temiz belediyeçilik", "siyasi ahlak", "kayırmacılıktan kaçınma" ve "liyakat" gibi sloganları öne çıkarmıştı. Herhangi bir siyasal parti, toplum adına talep ettiği ahlaki ilkelere önce kendisi uymalıdır. Demokratik meşru siyasette toplumsal güven böyle oluşur. Güven aşındığında onarması kolay değildir.

CHP'de Tarihin Tekerrürü

CHP'de "mutlak butlan" kararı sonrası görevden ayrılmak zorunda olan ekip ile ilgili farklı tartışmalar var. Bir kısmı, Özgür Özel ve Ekrem İmamoğlu bloğunun yeni parti kuracağını, parti binasının kavga ile teslim edilmesinin bile planın bir parçası olduğunu söylüyor.

Türkiye'de ana partiden ayrılarak yeni bir parti kurmak kolay olsa da, başarılı bir sonuca ulaşması o kadar kolay değildir. Bunu en iyi CHP'liler bilir. Türkiye'de ana partiden ayrıлып başarılı olan sadece iki parti var: CHP'den ayrıлып Demokrat Parti'yi kuran ekip ve Milli Görüş geleneği içinden farklı bir siyasal programla kurulmuş olan AK Parti. Her iki durumda da siyasette ciddi bir meşruiyet boşluğu vardı ve seçmenin önemli bir kısmı yeni arayış içindeydi.

Şu anda siyasette siyasal meşruiyet yönünden bir boşluk yok. CHP'de yenilikçi olarak tarif edilenler, kendi parti siyasetleri açısından yeni hiçbir şey söylemediler. Hatta kendi partilileri tarafından bile ağır suçlamalarla karşı karşıyalar.

Büyük ihtimal görevden ayrılanlar öncelikle CHP içinde mücadele edeceklerdir. Parti içinde yeniden güç elde edebilecekleri bir imkân oluşmaz ise, parti kurup belli bir süre sonra tekrar CHP ile pazarlığa oturup partiye dönmenin yollarını arayacaklardır. Dolayısıyla, Türkiye siyasal hayatı, CHP tarihi, mevcut iç ve dış konjonktür gibi farklı değişkenler dikkate alındığında, görevi sona eren ekip için CHP'de kalmak da zor, gitmek de...

Kimliksiz Siyasetin Bedeli

Partisiz başkan adayı ya da kimliksiz, ideolojisiz siyaset savunusu 2014 cumhurbaşkanlığı seçimleri ile öne çıktı. Kılıçdaroğlu, Ekmeleddin İhsanoğlu'nu "çatı adayı" olarak gösterdiğinde, muhalefeti destekleyen kamuoyu oluşturucuları onun bir "siyaset sihirbazı" olduğunu iddia ediyorlardı. Seçim kaybedilince, partisiz sağ-muhafazakâr bir adayın çok yanlış bir seçim olduğunu söylemeye başladılar.

Kılıçdaroğlu "altılı masa"yı dizayn ettiğinde, sadece Türkiye'de değil küresel alanda yayın yapan medya mecralarında bile "bu birlikteliğin tüm dünyaya örnek olması" gerektiği pazarlandı. Seçimler kaybedilince, "altılı masa formülü bu haliyle yanlış" dediler. Seçim öncesi söylediklerini unutturmaya çalıştılar.

Gelgitli siyaset anlatısı, siyaseti popülistleştirmek, kimliksizleştirmek, partileri siysetsizleştirmek muhalefete büyük bir maliyet üretti. CHP'nin içine düştüğü kriz ve muhalefet seçmenin öfkesi bir günde oluşmadı. Bu kriz halinden aynı zamanda muhalefeti destekleyen medya ve kamuoyu oluşturucularının da merkezi bir rolü olduğu unutulmamalı. Bugün yine geçmişten ders çıkarmayarak kimliksiz, duruşu olmayan ve değer üretmeyen siyaseti savunmaya devam edenler, gelecekte çok daha derin krizlerle karşılaşmak zorunda kalırlar.

Seçmenin Yorgunluğu

CHP seçmeni, çok uzun yıllardır "negatif partizanlık" üzerinden mobilize edildi. Seçmene yıllardır "neye

CHP'de mutlak butlan gerilimi. (Murat Usubali / AA, 24 Mayıs 2026)

CHP'de mutlak butlan gerilimi

Bazı CHP delegeleri, 4-5 Kasım 2023'teki CHP kurultayında, rüşvet ve çeşitli menfaatler karşılığında delegelerin oy iradesine müdahale edildiği iddiasını yargıya taşıdı

Ankara Bölge Adliye Mahkemesi (BAM) 36. Hukuk Dairesi, söz konusu kurultayı "delege iradesinin fesada uğratıldığı"ni tespit ederek, mutlak butlan (kesin hükümsüzlük) nedeniyle 21 Mayıs'ta iptal etti

Özgür ÖZEL

21 Mayıs
Tedbiren CHP Genel Başkanlığı görevinden uzaklaştırıldı

22 Mayıs
Özel, şahsı adına ihtiyati tedbir kararına itirazda bulundu
"Biz en kısa zamanda sandık istiyoruz, kurultay istiyoruz"

23 Mayıs
TBMM Kapalı Grup Toplantısında, Özel, 96 milletvekilinden 95'inin oyuyla Grup Başkanı olarak yeniden seçildi

24 Mayıs
Kılıçdaroğlu'nun avukatının başvurusu üzerine CHP Genel Merkezi polis tarafından tahliye edildi
Özel, genel merkez binasından ayrılarak beraberindekilerle TBMM'ye doğru yürüyüşe geçti

Kemal KILIÇDAROĞLU

21 Mayıs
CHP Genel Başkanlığı görevine iade edildi
"38. Olağan Kurultayımız ile ilgili mahkemenin verdiği karar, ayrışma vesilesi değil, kenetlenme fırsatı olmalıdır"

22 Mayıs
CHP Genel Başkanlığı görevine iade kararı tebliğ edildi
Kılıçdaroğlu ile Özel telefonda görüştü. Kılıçdaroğlu'nun Basın Danışmanı Atakan Sönmez: "Kılıçdaroğlu, en uygun zamanda kurultaya gitmekle ilgili niyetini Özel'e ilettili"

23 Mayıs
"Partinin ahlaki değerleriyle ilgili bugüne kadar hiçbir eleştiri gelmemişti, şimdi geliyor. Bu ahlaki değerleri düzeltmemiz lazım"

24 Mayıs
Kılıçdaroğlu'nun avukatı Celal Çelik, CHP avukatı sıfatıyla Ankara İl Emniyet Müdürlüğüne başvurdu: "Parti genel merkezinin tarafımıza teslimi konusunda gerekli işlemlerin yapılmasını talep ederiz"

24.05.2026

CHP'nin yeni kadroları, partinin içine düştüğü krizi çözmek yerine sorunu birtakım söylemlerle dışsallaştırmaya çalıştı. "İktidar yargısı" anlatısı ile partililerin iddialarını görmezden geldiler. Hâlbuki yargının nasıl karar vereceğinden bağımsız olarak, CHP kendi iç sorununu parti içi uzlaşma mekanizmaları üzerinden çözebilirdi. Tüm bu süreçleri yakından izleyen seçmenler ise, "kendi krizini çözemeyen bir partinin iktidar olması halinde ülkenin sorunlarını nasıl çözeceği" sorusuna odaklanmış durumda.

oy verdiği" değil "neye karşı oy verdiği" anlatıldı. "Aday, kadro, hizmet, proje, parti içi ahlak gibi durumları sorgulama, iktidar karşısında kim varsa ona oy ver" tarzı bir muhalefet enerjisi işletildi. "Tatava yapma bas geç" ya da "Tuvalet terliği aday olsa oy veririm" gibi ifadeler bu siyasal psikolojinin neredeyse açıklayıcı sembollerine dönüştü.

Her iki taraf, kendi seçmenlerini yıllarca hukuk, şeffaflık, liyakatli yönetim, temiz siyaset, yolsuzlukla mücadele gibi söylemlerle mobilize etmeye çalışmışlardı. Şimdi ise parti içinde taraflar birbirine bu suçlamaları yöneltiyor.

Bu yaşananlar karşısında bir kısım muhalefet seçmeninin savunmacı bir içe kapanma ile "şimdi bunları konuşmanın zamanı değil" demesi beklenir. Bir kısım seçmen duygusal yarananma yaşayabilir, taraflardan herhangi birini aktif olarak desteklemez. Tabanın en büyük kısmı ise her iki tarafa da mesafe koyarak siyasal bir yorgunlukla geri çekilir, hayal kırıklığı yaşar.

Uzun yıllardır tepki siyaseti ile mobilize edilmeye çalışılan muhalefet seçmeni, olup bitenler karşısında hayal kırıklığına uğramış durumda. **K**